

GRAŻYNA MICHALCZUK

Uniwersytet w Białymstoku

WARTOŚĆ GODZIWA JAKO NARZĘDZIE POMIARU AKTYWÓW NIEMATERIALNYCH W RACHUNKOWOŚCI

Wprowadzenie

Rachunkowość jest uniwersalnym, elastycznym, podmiotowym, zdeterminowanym metodą bilansową systemem informacyjnym, umożliwiającym tworzenie liczbowego obrazu powstawania, podziału i przepływu wartości oraz wynikających stąd rozrachunków między podmiotami gospodarczymi¹. Takie rozumienie rachunkowości odpowiada współczesnym potrzebom, gdyż z jednej strony rachunkowość stanowi zorientowany na potrzeby organizacji system pomiaru ekonomicznego, natomiast z drugiej strony sama w sobie jest narzędziem pomiaru. Istotą rachunkowości jest zatem pomiar i na jego bazie dostarczanie informacji. Jednak rosnące wymogi informacyjne (szczególnie interesariuszy zewnętrznych) powodują, że problematyka pomiaru ekonomicznego w rachunkowości staje się coraz bardziej złożona.

Aktualny system rachunkowości koncentruje się głównie na pomiarze wartości materialnych (wymiernych) oraz skutków finansowych zrealizowanych transakcji. Opiera się głównie na historycznej cenie nabycia, co powoduje, iż w ograniczonym zakresie jest w stanie rejestrować kluczowe czynniki wartości przedsiębiorstwa, tj. aktywa niematerialne. Skutkiem tego jest luka w ujawnianych informacjach oraz pogłębiająca się różnica między wartością przedsiębiorstw wycenionych przez rynek a ich wartością bilansową.

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie, w jakim zakresie stosowanie wyceny w wartości godziwej pozwala na pełniejsze rozpoznanie akty-

---

¹ M. Chodoń, B. Gawart.: *Problemy wyceny w rachunkowości*, w: *Rachunkowość wobec procesów globalizacji*, red. J. Gierusz, M. Jerzemowska, T. Martyniuk, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2002 s. 13.

wów niematerialnych, stanowiących wewnętrzny potencjał współczesnych przedsiębiorstw. Przedmiotem analizy są rozwiązania zawarte w MSR/MSSF.

1. Aktywa niematerialne w rachunkowości

We współczesnych przedsiębiorstwach, a przede wszystkim tych opartych na wiedzy, obserwuje się zmiany jakościowe, które polegają na tym, że bardzo ważnym i coraz częściej najważniejszym zasobem stają się aktywa niematerialne (tzw. artefakty kapitału intelektualnego).

Odzwierciedlają one niematerialne zasoby jednostki, niemające fizycznego lub finansowego wymiaru. Przyczyniają się do generowania strumieni przyszłych korzyści oraz wpływają w istotny sposób na wartość rynkową przedsiębiorstwa². Ich jakość i zakres staje się podstawowym czynnikiem determinującym, nie tylko realną wartość przedsiębiorstwa jako partnera rynkowego, zdolność przedsiębiorstwa do skutecznego uczestnictwa w rywalizacji rynkowej i odnoszenia w niej sukcesów, ale też realne i dalsze perspektywy funkcjonowania przedsiębiorstw.

Wzrost znaczenia aktywów niematerialnych, jako głównego kreatora wartości przedsiębiorstw, warunkuje konieczność zarządzania nimi. Wymaga to jednak wypracowania standardów i narzędzi pozwalających na ich identyfikację i pomiar.

Na dzień dzisiejszy przedmiotem pomiaru są wyłącznie te aktywa niematerialne, które konceptualnie odpowiadają kategorii wartości niematerialnych w rachunkowości. Wartości te, według MSR 38 „Wartości niematerialne”, stanowią możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nieposiadające postaci fizycznej, a będące rezultatem ponoszonych wydatków lub zaciągniętych zobowiązań na nabycie, rozwój, utrzymanie i doskonalenie zasobów niematerialnych przez podmiot gospodarczy³. Jednak, aby mogły być potraktowane jako składnik majątku muszą spełnić określone warunki, w tym: możliwość identyfikacji (wyodrębnienia), sprawowanie kontroli, osiągnięcie przyszłych korzyści ekonomicznych oraz wiarygodne określenie wartości.

Znaczna część aktywów niematerialnych nie spełnia tych wymogów kwalifikowania, co powoduje, że nakłady ponoszone na ich nabycie lub wytworzenie we własnym zakresie są ujmowane w ciężar kosztów, co może wpłynąć na znaczne zniekształcenie wyniku finansowego.

---

²D. Dobija: *Pomiar i sprawozdawczość kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa*, Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2003, s. 38.

³*Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 2007*. Tom I, SKwP, IASB, Warszawa, Londyn, 2007, s. 1166-1167.

Analizując rozwiązania zawarte w MSR 38, można zauważyć, że istotny wpływ na możliwości ujęcie i pomiar aktywów niematerialnych jako składnika wartości niematerialnych, ma sposób ich pozyskania:

1. Nabyte w drodze oddzielnej transakcji aktywa niematerialne mogą być bez większych ograniczeń aktywowane jako składnik wartości niematerialnych; dotyczy to oczywiście tych pozycji, które mogą być przedmiotem transakcji rynkowej.
2. Wewnętrznie wytworzone aktywa niematerialne mogą być identyfikowane i mierzone, poza wartością firmy, w przypadku operacji wymiany, która ma miejsce przy połączeniu jednostek⁴.

Problem pojawia się natomiast w sytuacji wytworzenia aktywów niematerialnych we własnym zakresie i próby ujęcia ich jako własnego składnika majątku. Przedmiotem pomiaru mogą być jedynie te zasoby, które są wynikiem prowadzonych prac rozwojowych. Muszą jednak spełnić warunki wystąpienia okoliczności wskazanych w standardzie, jak też szczegółowe wymogi, które rozwijają ogólne kryteria ujmowania wartości niematerialnych.

W konsekwencji znaczna część zasobów niematerialnych, szczególnie wytworzonych we własnym zakresie, nie jest aktywowana. Te, które są aktywowane, bardzo często nie są ujmowane w ich właściwej wartości, co jest wynikiem oparcia ich wyceny, przede wszystkim, na metodzie kosztu historycznego. Znajduje to przełożenie w różnicy występującej między wartością rynkową przedsiębiorstwa a jego wartością księgową.

2. Problem pomiaru aktywów niematerialnych w rachunkowości

Podstawowe znaczenie w rachunkowości ma pomiar wartościowy, w ramach którego dokonywana jest księgowa wycena aktywów. Jej celem jest odzwierciedlenie rzeczywistości gospodarczej podmiotu w odniesieniu do stanu jego posiadania. Wartość nadana poszczególnym zasobom decyduje o rzetelnym i wiarygodnym odwzorowaniu⁵.

Międzynarodowe standardy dopuszczają różne rozwiązania w tym zakresie w zależności od charakteru wycenianego składnika majątkowego. Również w ramach poszczególnych grup aktywów wprowadzają możliwość wyboru metody, co powoduje, iż wartość tego samego składnika aktywów w podobnych warunkach może być różna w zależności od przyjętej metodologii wyceny. Znajduje to swoje przełożenie na wartość bilansową przedsiębiorstwa. W przedstawionym aspekcie istotny jest wybór takiej metody wyceny, która

⁴Szerzej: *Połączenia jednostek gospodarczych i konsolidacja – Znowelizowane standardy MSSF 3 i MSR 27*. „ALERT MSSF”, nr 23, 2008, ERNST & YOUNG.

⁵ *Rachunkowość. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa 2006*. Tom I, red. E. Walińska, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2006, s. 43.

pozwole na urealnienie wartości identyfikowanych przez rachunkowość aktywów niematerialnych.

Najstarszą, klasyczną i tradycyjną metodą wyceny, opartą na koncepcji nominalizmu pieniężnego, jest wartość historyczna. Wycena następuje w wartości wymiany na dzień nabycia, czyli w wartości, która była aktualna w przeszłości, tzn. w chwili pozyskania składnika objętego wyceną. Oznacza to, że cena (koszt) historyczny w momencie dokonywania wyceny jest miernikiem wartościowym, reprezentującym już przeszłość⁶.

Powszechność stosowania wyceny w wartości historycznej, wynika zarówno z łatwości jej dokonywania, jak i sprawdzalności przeprowadzonego pomiaru oraz łatwości procedur wyceny.

Wycena w wartości bieżącej oparta jest natomiast na wartości rynkowej, która odzwierciedla wartość ekonomiczną przedsiębiorstwa, definiowaną jako zdolność do generowania zadowalających inwestora przepływów finansowych. Jest to wartość ustalana przez rynek (uwzględnia jego zmienność i nieprzewidywalność) i jest uznawana za najbardziej obiektywną miarę wartości.

Tabela 1

Porównanie wyceny w wartości historycznej i wartości bieżącej

Metoda wyceny	Zalety	Wady
Wartość historyczna	1. Opiera się na cenach rzeczywiście poniesionych, co nadaje jej nie tylko cechę wiarygodności, ale także weryfikowalności.	1. Wycena następuje w wartościach, które były aktualne w przeszłości, co skutkuje ich znacznym odchyleniem od cen bieżących. 2. Nie oddaje w pełni znaczenia zjawiska podlegającego wycenie.
Wartość bieżąca	1. Wartość ustalana przez rynek (uwzględnia jego zmienność i nieprzewidywalność). 2. Stanowi najbardziej obiektywną miarę wartości. 3. Większa przydatność informacyjna 4. Odzwierciedla rzeczywistość (tu i teraz)	1. W dużym stopniu opiera się na danych szacunkowych 2. Charakteryzuje się dużą subiektywnością.

Źródło: opracowanie własne

Praktyka pokazuje, że w warunkach gwałtownych zmian i przyspieszonego tempa rozwoju gospodarczego wartość aktywów oparta na koszcie historycznym stanowi słabą podstawę oceny zdolności jednostki do generowania przyszłych korzyści, co ogranicza jej możliwości interpretacyjne⁷. Wynika to

⁶ B. Micherda: *Problemy wiarygodności sprawozdania finansowego*, Difin, Warszawa 2006, s. 122.

⁷ E. Hendriksen, M. Van Breda: *Teoria rachunkowości*, PWN, Warszawa 2002.

przede wszystkim z tego, że wraz z upływem czasu wartość ta traci na znaczeniu dla wyceny zasobów na skutek utraty aktualności, jak też ewentualnych zmian oczekiwań co do korzyści uzyskiwanych z danego składnika majątkowego⁸. Ponadto pomiar wartości niematerialnych dokonywany według historycznego kosztu nabycia (wytworzenia), ogranicza zakres zasobów, które mogą być aktywowane. Podstawą ustalenia tych wartości jest wystąpienie operacji wymiany rynkowej lub procesu wytworzenia, natomiast znaczna część aktywów niematerialnych powstaje wewnątrz jednostki i nie jest obiektem transakcji rynkowych.

W celu pełniejszego rozpoznawania potencjału jednostki, jaki tworzą obecnie w coraz większym stopniu aktywa niematerialne, jest konieczność rozszerzenia możliwości praktycznej aplikacji wycen, wychodzących poza ramy wartości historycznej. Dotyczy to, między innymi, wyceny w wartości godziwej, którą odzwierciedla aktualna cena rynkowa, jeśli pochodzi z aktywnego rynku, a w przypadku jego braku jest ustalana za pomocą powszechnie przyjętych technik szacunkowych.

3. Wycena aktywów niematerialnych w wartości godziwej

Rozwinięta w MSR/MSSF metoda wyceny oparta na wartości godziwej łączy zalety powszechnie stosowanych metod wyceny, tj. metody wartości odtworzeniowej, wartości realizacji, czy też wartości bieżącej. Wartość godziwa aktywów jest definiowana w różnych międzynarodowych standardach rachunkowości, w tym MSR 38 „Wartości niematerialne”, jako kwota, za którą na warunkach rynkowych, składnik aktywów mógłby zostać wymieniony w drodze transakcji przeprowadzonej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami⁹. Oznacza to, że w praktyce wartość godziwa jako sposób wyceny, może być wykorzystywana wyłącznie w odniesieniu do transakcji, która spełnia określone warunki¹⁰.

Wartość godziwa ma charakter uniwersalny i jej ustalenie jest możliwe dla szerokiego zakresu pozycji bilansowych. Jeżeli istnieje aktywny rynek na składnik aktywów, identyczny, jak wyceniany, to wartością godziwą jest bieżąca cena rynkowa. W przypadku braku takiego rynku istnieje natomiast konieczność znalezienia ceny najbardziej zbliżonej do ceny rynkowej i odzwierciedla-

⁸ A. Mazur: *Wartość godziwa – potencjał informacyjny*, Difin, Warszawa 2011, s. 51.

⁹ *Międzynarodowe Standardy ... op. cit.*, s. 1166.

¹⁰ A mianowicie: mogłaby być dokonana w warunkach rynkowych (dotyczy transakcji hipotetycznej); pomiędzy zainteresowanymi stronami, co oznacza, że strony chcą dokonać tej transakcji i żadna z nich nie znajduje się w sytuacji przymusowej; pomiędzy dobrze poinformowanymi stronami, co oznacza, że strony transakcji dysponują wystarczającą wiedzą i informacją pozwalającą pełną ocenę wartości przedmiotu transakcji; pomiędzy niepowiązаныmi ze sobą stronami, co oznacza, że żadna z nich nie pozostaje w stosunku nadrzędności i podporządkowania.

jącej korzyści, jakie wiążą się z danym obiektem wyceny. Niezależnie od rodzaju aktywów, w pierwszej kolejności w szacowaniu wartości godziwej są preferowane metody, które charakteryzują się najmniejszym stopniem subiektywizmu wpływającego na wynik wyceny, a więc opartych na cenach rynkowych¹¹. Pozostałe metody (dochodowa i kosztowa), ze względu na bardzo duży subiektywizm, mogą być stosowane w przypadku braku wiarygodnych i aktualnych odniesień rynkowych.

Nie oznacza to jednak, że w odniesieniu do poszczególnych składników majątkowych, tworzących wewnętrzny potencjał jednostek, mogą być stosowane wszystkie metody. Poszczególne standardy MSR/MSSF określają różne źródła wartości godziwej, wskazując przy tym, że w przypadku braku możliwości wiarygodnego ustalenia wartości godziwej z jednego źródła należy korzystać ze źródeł alternatywnych¹².

Według obowiązujących rozwiązań wycena początkowa aktywów niematerialnych (jako elementów wartości niematerialnych) w wartości godziwej, jest dokonywana w odniesieniu do składników przyjętych w transakcji połączenia jednostek. Wówczas cena nabycia jest ustalana na podstawie wartości godziwej na dzień przejścia. W tym aspekcie wartość godziwa odzwierciedla oczekiwania rynkowe dotyczące prawdopodobieństwa, z jakim jednostka gospodarcza osiągnie w przyszłości korzyści ekonomiczne z tego składnika¹³.

Aktywa niematerialne, w odniesieniu do których daj się wiarygodnie ustalić wartość godziwą, mogą być ujmowane przez jednostkę przejmującą jako składnik majątkowy odrębny od wartości firmy. W praktyce jest to zdeterminowane nie tylko możliwością spełnienia przez nie wymogów ich aktywowania, ale też dostrzeżenie ich znaczenia dla podejmowania decyzji strategicznych w aspekcie kreowania wartości. Ujęcie ich, jako składnika majątku ma kluczowe znaczenie dla oceny opłacalności działalności, jak też dla poziomu realizowanych przepływów pieniężnych.

Wycena w wartości godziwej umożliwia wykazanie w bilansie jednostki przejmującej pozycji aktywów niematerialnych (tj. marki, listy klientów i innych), które wcześniej stanowiły jej ukryty potencjał wewnętrzny. Jest to wynikiem wprowadzenia przez standard zalecenia identyfikacji i przeprowadzania oddzielnych wycen każdej indywidualnej wartości niematerialnej zamiast alokowania całej różnicy¹⁴ do wartości firmy. Pozwala to na pełniejsze rozpozna-

---

¹¹ Dotyczy to takich metod jak: cena rynkowa z aktywnego rynku, cena rynkowa z ostatnio przeprowadzonej transakcji, cena z transakcji rynkowych dotyczących podobnych składników, cenowe wyznaczniki branżowe oparte na notowaniach rynkowych.

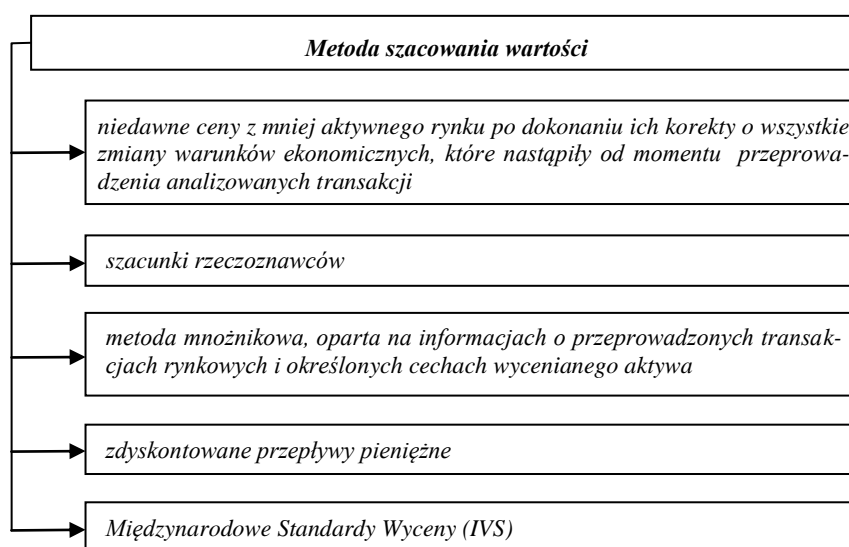
¹² A. Mazur: *Wartość godziwa ...* op. cit., s. 69.

¹³ Oznacza to, że w wartości godziwej składnika aktywów znajduje odzwierciedlenie efekt prawdopodobieństwa. (szerzej: *Międzynarodowe Standardy ...* op. cit., s. 1172.

¹⁴ Różnica między: wynagrodzeniem przekazanym na dzień przejścia z uwzględnieniem płatności warunkowych, wartością udziałów niesprawujących kontroli, wycenioną zgodnie z proporcjonalnym udziałem mniejszości (bądź według wartości godziwej), oraz wartością godziwą

nie potencjału, jakim dysponują jednostki. W procesie tym następuje identyfikacja zasobów niematerialnych, która daje podstawę do rozpoznania ich jako aktywów w sensie ekonomicznym. Ma to duże znaczenie, gdyż aktywa niematerialne stanowią istotną część nabywanych przedsiębiorstw i przyczyniają się do wzrostu efektywności ekonomicznej.

Wartość godziwa aktywów niematerialnych pozyskanych w transakcji połączenia jednostek może być zazwyczaj określona wiarygodnie, co pozwala na ujęcie ich jako odrębnych składników wartości niematerialnych. Najbardziej wiarygodnym sposobem ustalania wartości godziwej aktywów niematerialnych są notowane ceny rynkowe. Odpowiednią ceną rynkową jest wówczas bieżąca cena kupna. Jednak w odniesieniu do aktywów niematerialnych rzadko istnieje aktywny rynek¹⁵. Dlatego też standard wprowadza możliwość stosowania innych metod szacowania wartości godziwej, co ilustruje rysunek 1.

Rys. 1. Preferencje metod szacowania wartości godziwej aktywów niematerialnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Międzynarodowe standardy...* op.cit.

posiadanych uprzednio udziałów w podmiocie przejmowanym a wartością godziwą w dniu przejęcia kwot możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Szerzej: *Praktyczny przewodnik po MSSF* (2011)

¹⁵ MSR wskazują na nieliczne przykłady, w których dla aktywów niematerialnych istnieje aktywny rynek np. licencje połowowe, kontyngenty produkcyjne. W odniesieniu do pozostałych aktywów, m.in. takich jak marki, patenty, znaki towarowe nie istnieje aktywny rynek, gdyż zasoby te mają charakter unikatowy. (szerzej: *Międzynarodowe Standardy ... op. cit.*, s. 1186.)

W odniesieniu do aktywów niematerialnych nabytych w oddzielnej transakcji wartość godziwa może być zastosowana, ale dopiero po początkowym ich ujęciu w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Jest to wynikiem wprowadzenia do praktyki rachunkowości możliwości zastosowania wyceny bilansowej aktywów niematerialnych (aktywowanych jako składnik wartości niematerialnych) według modelu opartego na wartości przeszacowanej. Wyceniane są one wówczas na poziomie wartości godziwej (na dzień przeszacowania) pomniejszonej o umorzenie oraz łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Standard wymaga jednak przeprowadzania przeszacowań na tyle regularnych, aby wartość bilansowa nie różniła się istotnie od wartości, jaka zostałaby ustalona przy zastosowaniu wartości godziwej na dzień bilansowy¹⁶.

Międzynarodowe standardy, ukierunkowują się więc na wycenę aktywów w wartości, która w sposób optymalny pozwala na realizację procesów ekonomicznych. Przyjęcie wyceny na dzień bilansowy w wartości aktualnej, a nie historycznej stanowi rzetelniejszą informację do podejmowania decyzji. Należy jednak pamiętać, iż wycena w wartości godziwej powoduje skutki finansowe, które mogą znaleźć odzwierciedlenie w poziomie wyniku finansowego bądź (i) mieć wpływ na bilans. Z punktu widzenia sposobu odnoszenia skutków aktualizacji na dzień wyceny mogą być zastosowane trzy odmiany modelu wartości godziwej, które ilustruje tabela 2.

Tabela 2

Sposoby odnoszenia skutków przeszacowania aktywów na dzień bilansowy

Model wartości godziwej	Charakterystyka
Model 1: skutki wyceny odnoszone są wynikowo	Korekty wartości godziwej ujmowane są jako elementy kształtujące wynik finansowy bieżącego okresu. Powodują powstawanie przychodów lub kosztów
Model 2: skutki wyceny odnoszone są bilansowo	Korekty do poziomu wartości godziwej ujmowane są w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny
Model 3: skutki wyceny odnoszone są w sposób bilansowo-wynikowy	Korekty do poziomu wartości godziwej ujmowane są w bilansie, a także jako kształtujące wynik finansowy. Zmiany wartości składnika ponad poziom ceny nabycia odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny, natomiast zmiany wartości poniżej ceny nabycia ujmowane są wynikowo.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Międzynarodowe standardy ...*, op. cit.

W odniesieniu do wartości niematerialnych MSR 38 przewiduje zastosowanie modelu 3. Według jego założeń¹⁷:

¹⁶ *Międzynarodowe Standardy...* op. cit., s. 1185-1186.

¹⁷ *Międzynarodowe standardy ...* op. cit., s. 11857.

1. Jeżeli na skutek przeszacowania nastąpi wzrost wartości bilansowej składnika wartości niematerialnych, to odnosi się go bezpośrednio na kapitał własny w pozycji kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny.
2. Jeżeli na skutek przeszacowania nastąpi obniżenie wartości bilansowej składnika wartości niematerialnych, to spadek wartości ujmuje się w ciężar rachunku zysków i strat.

Uwagi końcowe

Obserwowane zmiany jakościowe, polegające na wzroście znaczenia aktywów niematerialnych w kreowaniu wartości współczesnych przedsiębiorstw, warunkują konieczność zarządzania nimi. Wymaga to jednak wypracowania standardów i narzędzi pozwalających na ich identyfikację i pomiar.

Okazuje się, iż oparcie wyceny na historycznym koszcie nabycia (wytworzenia) ogranicza możliwość rozpoznania pełnego potencjału wewnętrznego, jakim dysponują jednostki. Dotyczy to przede wszystkim aktywów niematerialnych, które determinują nie tylko realną wartość przedsiębiorstwa, ale też jego zdolność do skutecznego uczestnictwa w rywalizacji rynkowej i odnoszenia w niej sukcesów rynkowych.

Wprowadzenie do praktyki rachunkowości wartości godziwej stwarza podstawę do pełniejszego rozpoznania wewnętrznego potencjału jednostki gospodarczej. Dotyczy to przede wszystkim aktywów niematerialnych wygenerowanych w trakcie prowadzonej działalności.

Zastosowanie wyceny w wartości godziwej daje możliwość wykazania w bilansie jednostki przejmującej pozycji aktywów niematerialnych (tj. marka, listy klientów i innych), które wcześniej stanowiły jej ukryty potencjał wewnętrzny. Jest to wynikiem wprowadzenia przez standard konieczności identyfikacji i przeprowadzania oddzielnych wycen każdej indywidualnej wartości niematerialnej aktywów, zamiast alokowania całości różnicy do wartości firmy. Odzwierciedlając rzeczywistą wartość aktywów w układzie sił rynkowych, wartość godziwa pozwala na zmniejszenie rozbieżności między wartością rynkową przedsiębiorstwa a jego wartością księgową. Stwarza tym samym podstawę do podejmowania bardziej racjonalnych decyzji operacyjnych i strategicznych, dzięki możliwości przeprowadzenia bardziej wiarygodnej oceny kształtowania się przyszłych przepływów pieniężnych.

Literatura

Chodoń M., Gawart B.: *Problemy wyceny w rachunkowości*, w: *Rachunkowość wobec procesów globalizacji*, red. J. Gierusz, M. Jerzemowska, T. Martyniuk, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2002.

- Dobija D.: *Pomiar i sprawozdawczość kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa*. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego, Warszawa 2003.
- Hendriksen E., Van Breda M.: *Teoria rachunkowości*, PWN, Warszawa 2002.
- Mazur A.: *Wartość godziwa – potencjał informacyjny*, Difin, Warszawa 2011.
- Micherda B.: *Problemy wiarygodności sprawozdania finansowego*, Difin, Warszawa 2006.
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 2007*. Tom I, SKwP, IASB, Warszawa, Londyn 2007.
- Połączenia jednostek gospodarczych i konsolidacja – Znowelizowane standardy MSSF 3 i MSR 27, „ALERT MSSF”*, nr 23, 2008, ERNST & YOUNG.
- Praktyczny przewodnik po MSSF*, Deloitte Polska, Warszawa, styczeń, 2011.
- Rachunkowość. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa 2006*. Tom I, red. E. Walińska, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2006.

*dr Grażyna Michalczuk
Uniwersytet w Białymstoku
Katedra Finansów i Rachunkowości
ul. Warszawska 63, 15-067 Białystok
e-mail: michal149@vp.pl*

FAIR VALUE AS A TOOL OF INTANGIBLE ASSETS MEASUREMENT IN ACCOUNTING

Summary

The issue of economic measurement in accounting is becoming a more and more complicated process. It appears that valuation based on historical cost of purchase (construction) limits the possibility to recognize full internal potential of an entity. It concerns mainly intangible assets which determine real value of an enterprise.

The aim of this paper is an attempt to answer a question to what extent using fair value valuation allows better recognition of intangible assets as internal potential of an organization. The object of the analysis are solutions presented in IAS/IFRS.

Translated by Grażyna Michalczuk